

Egy konferencia margójára

A gyerek nem az életre készül, hanem él.

Folyó év október 3–4-én *Pedagógiai alternatívát az európai csatlakozás küszöbén* elnevezésű konferencia zajlott Szatmárnémetiben, az Északi színházban.

Szervezési tapasztalatok

A konferencia fő szervezője az Identitás Alapítvány volt, melynek 2002 novemberében létrehozott Gyermekközpontú Oktatásért Munkacsoportja már több alkalommal szervezett Szatmárnémetiben sikeres drámapedagógiai képzést meghívott előadókkal. E munkacsoport vezetője, Bódi Attila – fiatal, sikeres vállalkozó és nem pedagógus – vállalta a szervezés és lebonyolítás összes gondjainak összefogását, intézését.

A hazai résztvevők – óvónők, tanítók, tanárok, tanfelügyelők és szülők – meghívását a Szatmár Megyei Tanfelügyelőség és a megyei RMPSZ vállalta magára. Kónya László helyettes főtanfelügyelő és Gábor Zsuzsa szaktanfelügyelő a konferencia két napját hivatalos módszertani nappá nyilvánította az óvónők és tanítók számára az egész megyében, így minden előadást, mindkét napon közel 400 résztvevő hallgathatta.

A BBTE Szatmárnémeti Tanítóképző Főiskola tanárai és diákjai végezték a regisztrációs, ügyelő-felvigyázó feladatokat. Személyes tapasztalataikkal és ismereteikkel fontos előkészítő munkával segítették a rendezvény létrejöttét dr. Bura László, dr. Végh Balázs Béla és Hadházi Attila.

A konferencia mindkét napján autóbuszok szállították ingyen, oda-vissza, három útvonalon a megyéből érkező pedagógusokat, és a jó pénzügyi szervezésnek köszönhetően kávé és ebédet kaptak a résztvevők, a színház előcsarnokában.

Szakmai program

A megnyitót követően Dr. Murvai László előadása hangzott el *Alternativitás a romániai magyar közoktatásban* címmel, amelyben rövid áttekintést nyújtott az alternatív oktatási modellekről, mint a Step by Step, Waldorf iskola, és ezek romániai jelentéséről, kiemelve a magyar tannyelvű iskolák, osztályok, csoportok megyei elosztását.

Dr. Vekerdy Tamás előadásában kiemelte az alternatív pedagógiák azon jelentőségét, hogy választási lehetőséget kínálnak szülőknek, gyerekeknek és a tanároknak. Hangsúlyozta ezen pedagógiák autonómiára való törekvését, a gyermeki, tanári és iskolai autonómia elismerésének jelentőségét. Olyan szemléletmódra van szükség amely „tisztelőben tartja a *gyermeki individualitást*, a gyermekkor itt és most állapotát, és az ebből fakadó, sajátos *szükségeit*”. A gyermekközpontú pedagógia a gyermek

ismeretéből indul ki, és képességfejlesztés jellemzi. Magyarország viszonylatában is kevés még az alternatív iskola, de módszereikkel a közoktatás egészére képesek hatni. Így jöhet létre az iskolarendszer pluralizmusa, amely biztosíthatja a szülők valódi, szabad választási lehetőségét, hogy minden gyermek megtalálja a „neki való” iskolát.

Zilahi Józsefné előadó a soproni Benedek Elek Pedagógiai Főiskoláról érkezett és az óvodai nevelés alternatíváiról tartott élményszerű előadást. Javasolta *Az óvodai nevelés alapprogramjai* dokumentum megismertetését az egész magyar nyelvterületen. Óvodás korban, a szabad játékban és az élő mesehallgatásban kibontakozó nevelési folyamatok példáit mutatta be, amelyek a gyermeki alkotóerők felébresztését, megalapozását segítik elő.

Kókayné Lányi Marietta a soproni Gyermek Háza Alternatív Alapozó Program vezetője az integrált és differenciált oktatás és nevelés általános iskolai pedagógiai gyakorlatát mutatta be.

A sérült gyermek integrálása célszerűbb az alternatív iskolákban, ahol nem tananyag, hanem személyközpontú nevelés valósítható meg. Ezen iskolák tanulás-szervezőmódja, tananyag-elrendezése, értékelési rendszere lehetővé teszi minden tanuló számára a hatékony tanulást.

Zágon Bertalanné az általános iskolai tanulás-szervezés és értékelés alternatíváiról tartott előadást. Ijesztő a tény, hogy „nő a tanulási, beilleszkedési nehézségekkel küzdő gyerekek száma az iskolákban”... hogy „a gyerekek nagy része gyenge olvasási és szövegértési készséggel, alapvető kommunikációs problémákkal, az életben való érvényesüléshez szükséges alkalmazásképes tudás hiányával lép ki az iskolából”.

Hogyan kell változnia a pedagógus szerepének, ha a gyermek tanulása kerül előtérbe? Mit jelent a tanulás-szervezés fogalma? Milyen képességek fejlesztésére alkalmasak a különböző tanulás-szervezési módok? Ezen kérdések taglalása, néhány példa bemutatása, kérdések, konzultáció zárta az előadást.

A középiskolai oktatás alternatív példáját az Alternatív Közgazdasági Gimnázium pedagógiai alapelveinek a bemutatása jelentette Horn György a Gimnázium alapítója és pedagógiai vezetője részéről. „A legfontosabb alapelvünk, hogy a gyerek nem az életre készül, hanem él” – mondta Horn György, hozzátéve hogy: „Az iskola dolga, hogy olyan élethelyzetet teremtsen, ahol a serdülő és a fiatal ember egyaránt megtalálja a neki megfelelő alternatívákat, ahol a felnőtt szakemberek segítségével a hétköznapiak során alakul ki minden gyereknek a saját sikeres élete »külön kondicionálás nélkül«.”

Mihály Ottó, a Miskolci Egyetem Neveléstudományi Tanszékének tanára a pedagógusképzés és a közoktatás alternatíváiról értekezett, elmarasztalva a tradicionális pedagógiát, mely szerint „a tudás az, ami az emberen kívül preegzisztenciális formában létező valami, és a pedagógia célja létrehozni a minél közelebbi megfeleltetést a gyerek és ezen preegzisztáló formában létező tudás között”.

A konferencia külön érdekessége volt két zenetanár szereplése. Dán Judith, a kolozsvári Waldorf-iskola tanára az élményen alapuló zenetanulás módszertanából mutatott be gyakorlatot önkéntesek segítségével. Gajdos András, a magyarországi

Solymári Waldorf-iskola zenetanára közös éneklésre tanította reggel és este, mindkét napon a konferencia összes résztvevőjét – sikerrel.

Előretékiintés

A Konferencia egészéről jó minőségű hang- és képi anyag készült. Ebből az anyagból szándékunk szerint összeáll egy szakmai anyag, amelyet igyekszünk közkinccsé tenni megyénkben, és felajánlunk az RMPSZ területi központjainak teljes jogú felhasználásra.

Az Identitás Alapítvány Gyermekközpontú Oktatásért Munkacsoportja által meghirdetett pedagógus-továbbképző tanfolyamok szervezésében a továbbiakban is hatékonyan részt kívánunk venni, és tapasztalatainkat szívesen megosztjuk minden – de elsősorban partiumi – pedagógussal.

A Konferencia legnagyobb sikerének tartom, hogy megyei szinten először létrejöhett egy olyan találkozás, ahol az összes óvónők, tanítónők – a legtávolabbi faluból is – „testközelből”, élményszerűen élték át neves szakemberek előadásait, kérdéseket tehettek fel, arra szakszerű választ kaptak, vagy elmondhatták gondolataikat, és mindezt anyanyelvükön.

Baranyai Tibor

tanár, igazgató

Traian Vuia Iskolacsoport, Szatmárnémeti

